

Costa Rica

NELLES
GIDS

NIEUW met actuele reistips

Foto: Gerhard Eisenschink

Ticos en ticas • Skywalk in het nevelwoud
Kabelbaan naar de gifkikker

Nelles Verlag

met extra
HOTELLIJST
en talrijke
DETAILKAARTEN

COSTA RICA / LIJST VAN KAARTEN

OCEÁNO

PACÍFICO

San José	46-47
Alajuela	76
Westelijke Valle Central	79
Oostelijke Valle Central	94
Caribische kust	112-113
Noordelijk laagland	132-133
Regio Arenal	135
Het noordwesten	143
Liberia	145
Puntarenas	168-169
Regio Puntarenas	170-171
Regio Monteverde	175
Isla del Coco	181
Centraal Pacifische kust.	190-191
Het zuiden	202-203

LEGENDA

★★	topattractie <i>(op de kaart)</i>	 Alajuela <i>La Selva</i>	de geel gemarkeerde namen		staatsgrens
★★	<i>(in de tekst)</i>	<i>(plaats)</i>	worden in de tekst vermeld		administratiegrens
★	bezienswaardigheid <i>(op de kaart)</i>	<i>(bezienswaardigheid)</i>	internationale luchthaven		autoweg
★	<i>(in de tekst)</i>		nat. luchthaven / landingsbaan		grote verkeersweg
8	oriëntatienummer in tekst en op kaart		UNESCO werelderfgoed		verharde hoofdweg / niet verhard
8 8	oriëntatienummer in tekst en op plattegrond		nationaal park		gewone weg (gedeelt. verharde weg)
8	oriëntatienummer in tekst en op plan	C. Chirripó 3819	bergtop (hoogte in meters)		secundaire weg, piste
	openbaar/ belangrijk gebouw		strand, bron		pad
	hotel, lodge		duiklocatie		spoor
	ambassade, restaurant		grot, historisch plaatsen		voetgangerszone
	winkelcentrum, markt		informatiecentrum		afstand in kilometers
	kerk, kerkhof		postkantoor, hospitaal		
			bushalte		
					wegnummer

COLOFON: Nelles Gids: Costa Rica

All rights reserved
 © Nelles® Verlag GmbH, 81379 München, Machtfinger Str. 11
 Info@Nelles.com, www.Nelles.com
 Druk 2013
 ISBN 978-3-86574-400-5

Licentieovereenkomst: Onderwerp van de gebruikersovereenkomst zijn de door Nelles Verlag GmbH gepubliceerde digitale reisgidsen "Nelles Gids". Nelles Verlag GmbH verleent alleen aan eindklanten toestemming voor het gebruik van de "Nelles Gids". Nelles Verlag GmbH verleent de gebruiker een niet-exclusief en beperkt recht op het gebruik van de "Nelles Gids". De gebruikers hebben het recht om een digitale kopie van de gewenste reisgids te downloaden, een elektronische kopie daarvan als back-up op te slaan en, voor zover door Nelles Verlag GmbH ter beschikking gesteld, een exemplaar daarvan uit te printen en daarvan twee kopieën te maken. Elk ander gebruik is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van Nelles Verlag GmbH. Indien de gebruiker in strijd handelt met deze licentieovereenkomst, is hij verplicht om, ongeacht de aanspraak op eventuele verdere schadevergoeding, een contractuele boete te betalen voor elke opzettelijke schending van deze overeenkomst. De gebruiker wordt erover geïnformeerd dat het bedrijf Nelles Verlag GmbH ter bescherming van de "Nelles Gids" technische maatregelen heeft genomen. De gebruiker is niet gerechtigd de technische beschermingsmaatregelen te omzeilen zonder de toestemming van Nelles Verlag GmbH. De door Nelles Verlag GmbH toegevoegde auteursrechtvermeldingen, referenties en merknamen mogen door de gebruiker niet worden gewijzigd noch mogen zij worden verwijderd.

Disclaimer: Alle informatie in de "Nelles Gids" wordt door het team van Nelles Verlag GmbH zorgvuldig onderzocht en geactualiseerd en, waar mogelijk, gecontroleerd op nauwkeurigheid. Ondanks zorgvuldig onderzoek is het mogelijk dat de informatie in de "Nelles Gids" niet of niet meer relevant is. Nelles Verlag GmbH kan dus evenmin als het team van de "Nelles Gids" aansprakelijk worden gesteld voor de volledigheid en juistheid van de in de "Nelles Gids" aangeboden informatie. Nelles Verlag GmbH en het team van de "Nelles Gids" kunnen in het bijzonder niet aansprakelijk worden gesteld voor schade, ongemak of tekortkomingen, letsel of andere gevolgen, voortvloeiend uit de informatie in de "Nelles Gids". Deze disclaimer geldt echter niet voor schade die voortvloeit uit schade aan leven, lichaam of gezondheid, gebaseerd op een nalatig plichtsverzuim door Nelles Verlag GmbH of een opzettelijk of nalatig plichtsverzuim door een wettelijke vertegenwoordiger of agent van Nelles Verlag GmbH. Op dezelfde wijze geldt deze disclaimer niet voor andere schade die voortvloeit uit een grof nalatig plichtsverzuim door Nelles Verlag GmbH of een opzettelijk of grof nalatig plichtsverzuim door een wettelijke vertegenwoordiger of agent van Nelles GmbH.

Nelles Verlag GmbH is niet verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van haar diensten. Bij de hyperlinks en advertenties gaat het om inhoud die afkomstig is uit externe bronnen, waarvoor geen aansprakelijkheid is verschuldigd. Nelles Verlag GmbH distantiëert zich uitdrukkelijk van de inhoud van de gelinkte websites. In geen geval is Nelles Verlag GmbH aansprakelijk voor enige directe, indirecte, bijzondere of andere schade die voortvloeit uit het gebruik van een gelinkte website.

Lijst van kaarten	2
Colofon / Legenda / Voorbehoud	4

1 LAND EN VOLK

Hoogtepunten	12
Historisch overzicht	14
Geografie	17
Geschiedenis	21
Cultuur	29
Economie	37

2 SAN JOSÉ

Geschiedenis	45
Historisch centrum	49
Ten noorden en westen van het centrum	61
Studentenwijk San Pedro	65
<i>INFO: Restaurants, bezienswaardigheden . . . . .</i>	66-68

3 WESTELIJKE VALLE CENTRAL

Heredia	73
Barva / Alajuela	75
Van Alajuela naar Sarchí	78
Nationaal park Volcán Poás	84
<i>INFO: Restaurants, bezienswaardigheden . . . . .</i>	86-87

4 OOSTELIJKE VALLE CENTRAL

Cartago	91
Orosi / Nationaal park Tapantí	96
Turrialba	99
Nationaal park Volcán Irazú	101
Nationaal park Volcán Turrialba / Los Juncos	102
Nationaal park Braulio Carrillo	103
<i>INFO: Restaurants, bezienswaardigheden . . . . .</i>	105

5 CARIBISCHE KUST

Van San José naar Puerto Limón	109
Puerto Limón	110
Nationaal park Tortuguero	114
Barra del Colorado	119
Van Puerto Limón naar het zuiden	120
Cahuita	122
Puerto Viejo de Talamanca	124
Dierenreservaat Gandoca-Manzanillo	125
<i>INFO: Restaurants, bezienswaardigheden . . . . .</i>	127

6 ARENALMEER EN NOORDELIJK LAAGLAND

Rara Avis	131
La Selva	132
Volcán Arenal	133
Arenalmeer	135
Het laagland in het noorden / Caño Negro	136
<i>INFO: Restaurants, bezienswaardigheden . . . . .</i>	<i>137</i>

7 HET NOORDWESTEN

Nationaal park Palo Verde	141
Liberia	144
Nationaal park Rincón de la Vieja	147
Nationaal park Guanacaste	148
Nationaal park Santa Rosa	149
In het noordwesten van het schiereiland Nicoya	152
Nationaal park Barra Honda	162
<i>INFO: Restaurants, bezienswaardigheden . . . . .</i>	<i>162-163</i>

8 REGIO PUNTARENAS

Puntarenas	167
Monteverde	171
Nicoya-oostkust	176
Nationaal park Isla del Coco	180
<i>INFO: Restaurants, bezienswaardigheden . . . . .</i>	<i>182-183</i>

9 CENTRAAL PACIFISCHE KUST

Nationaal park Carara	187
Playa Jacó	189
Nationaal park Manuel Antonio	191
Van Quepos naar Uvita	193
<i>INFO: Restaurants, bezienswaardigheden . . . . .</i>	<i>197</i>

10 HET ZUIDEN

San Isidro de El General	201
Nationaal park Chirripó / Natuurreservaat Durika	204
La Amistad	205
Indianenreservaat Boruca	207
Bahía Drake	208
Isla del Caño / San Vito	210
Golfo Dulce	213
Schiereiland Osa	217
<i>INFO: Restaurants, bezienswaardigheden . . . . .</i>	<i>221</i>

11 THEMA'S

Vulkanen en aardbevingen	226
Costa Rica's plantenwereld	228
Fascinerende dierenwereld	230
Bananen en koffie	234
Gallo Pinto en Patacones	240

12 PRAKTISCHE TIPS

Vorbereidingen	242
Reisdocumenten	242
Kleding / Klimaat en reisperiode	242
Muntsoort en wisselen van geld.	242
Douane (aankomst)	243
Reizen naar Costa Rica	243
Reizen in Costa Rica	243
Praktische Tips	244
Alarmnummers	244
Alcohol	244
Alleenreizende vrouwen	244
Douane.	245
Drugs.	245
Elektriciteit.	245
Feesten en feestdagen	245
Foi.	246
Fotograferen	246
Gezondheid / inentingn	246
Gidsen	247
Openingstijden	247
Pers	247
Post / telefoon / internet	247
Prijsniveau	247
Restaurants	248
Taxi.	248
Tijd	248
Tiquismen	248
Veiligheid / gevaren	248
Winkelen	248
Ambassades	249
Ambassades in San José	249
Ambassades van Costa Rica in Europa	249
Toeristeninformatie	249
Toeristeninformatie in San José	249
Taalwijzer	249
Auteurs / Fotografen	251
Register	252
Accommodatie	257

HOOGTEPUNTEN

**Vulkaan Poás (zie p. 84): Het uitzicht op de geweldige, actieve vulkaankrater is niet voor niets een van de meest populaire ansichtkaarten van het land.

**Vulkaan Irazú (zie p. 101): De hoogste vulkaan van het land is makkelijk per auto te bereiken en biedt bij goed weer een adembenemend vergezicht.

**Nationaal park Tortuguero (zie p. 114): Een boottocht door de kanalen met de vele dieren van Tortuguero is een vast onderdeel van elke Costa Rica-reis. Op de stranden van het park kunnen bezoekers observeren hoe bedreigde zeeschildpadden eieren leggen.

**Vulkaan Arenal (zie p. 133): De actiefste vulkaan van het land fascineert alle bezoekers, hoewel hij meestal met wolken is omgeven.

**Nationaal park Rincón de la Vieja (zie p. 147): Dit park biedt voor elk wat wils: vulkanische activiteiten, prachtige watervallen, bossen vol dieren en een klim naar de top van de vulkaan.

**Monteverde (zie p. 171): De nevelwouden van de streek hebben een internationale reputatie, wat inmiddels heeft geleid tot een grote stroom aan bezoekers.

**Isla del Coco (zie p. 180): Dit afgelegen eiland ligt ver weg in de Stille Oceaan. Het werd in zijn geheel tot nationaal park uitgeroepen en is alleen met dure duikschepen te bereiken.

**Nationaal park Manuel Antonio (zie p. 191): Het nationale park biedt fantastische stranden en een rijke dieren- en plantenwereld, is echter tamelijk druk. De dieren zijn tam en worden

Voorgaande pagina's: De met palmen begroeide stranden van Puerto Viejo de Talamanca trekken jonge vakantiegangers aan. Intact regenwoud als toeristentrekker. Rechts: Boottocht op de natuurlijke kanalen van het nationale park Tortuguero.

gevoerd. De prijs-kwaliteitverhouding van de hotels en restaurants is niet optimaal.

**Chirripó (zie p. 204): Het beklimmen van de hoogste top van het land is weliswaar zeer inspannend, maar u wordt beloond met indrukwekkende landschappen.

**Nationaal park Corcovado (zie p. 219): Dit park is er één met de meeste soorten ter wereld en is alleen voor wandelaars toegankelijk.

**Teatro Nacional (zie p. 53): Gebouwd naar het voorbeeld van de Parijse Opéra, geldt het Nationale Theater tegenwoordig als het mooiste gebouw van San José.

**Museo Nacional, Museo de Oro, Museo de Jade (zie pp. 55-60): De drie grote musea van de hoofdstad zijn een bezoekje waard, want ze huisvesten ware schatten uit steen, aardewerk, jade en goud.

**Mercado Central (zie p. 50): Het ruime aanbod van de levendige centrale markt in San José loopt van fruit tot groente via vers vlees en vis tot aan gebruiksartikelen en souvenirs.

**Sarchí (zie p. 81): Het productiecentrum van de kleurige ossenkarren beschikt over een groot aantal goed gesorteerde souvenirwinkels.

**Basiliek van Cartago (zie p. 91): De bedevaardkerk van Cartago geldt als de belangrijkste religieuze plaats van het land.

**Orosi-dal (zie p. 96): In dit lieflijke dal, met in het centrum het Cachí-stuwmeer, wordt koffie geteeld. Het leven verloopt er nog echt rustig.

**Guayabo (zie p. 99): Costa Rica's grootste en belangrijkste archeologische plaats werd in 1973 tot nationaal monument uitgeroepen.

Nationaal park Braulio Carrillo (zie p. 130): Het bergachtige nationale park en naburige natuurreservaten als **Rara Avis en **La Selva** zijn een hof van Eden voor natuurliefhebbers.

**Rainforest Aerial Tram (zie p. 109): De kabelbaan door het oerwoud is

inmiddels niet meer uniek, maar nog altijd zeer populair en daarom niet echt goedkoop.

*Nationaal park Cahuita (zie p. 124): Dit park direct aan de Caraïbische Zee biedt verlaten zandstranden met palmen en een rijke dieren- en plantenwereld.

*Arenalmeer (zie p. 135): Dit kunstmatige stuwmeer maakt niet alleen windsurfers enthousiast die vooral aan de westoever ideale omstandigheden aantreffen.

*Nationaal park Palo Verde (zie p. 141): Het tropische moessonbos is een veelzijdig en niettemin zeer onbekende biotoop die nog slechts in een paar reservaten te bewonderen is.

*Nationaal park Santa Rosa (zie p. 149): Het park omvat het qua oppervlak grootst bewaard gebleven bestand aan tropisch moessonbos in Midden-Amerika en dient bovendien ter bescherming van de broedplaatsen van diverse soorten zeeschildpadden.

*Schiereiland Nicoya (zie p. 152): De stranden van het schiereiland gaan door voor de mooiste van het land; de

infrastructuur met hotels uit elke prijsklasse is navenant.

*Nicoya-oostkust (zie p. 176): Aan de oostkust van het schiereiland vindt u niet alleen mooie stranden, maar ook een paar interessante natuurreservaten en 'droomeilanden'.

*Nationaal park Carara (zie p. 187): Het park biedt mogelijkheden om vogels te observeren – het beste in de vroege uurtjes en 's avonds, als bezoekers uit San José op weg naar de meer in het zuiden gelegen stranden niet storen.

*Cerro de la Muerte (zie p. 201): Op de hoogste pas van Midden-Amerika strekt zich tropisch nevelwoud uit, het grondgebied van de zeldzame quetzalvogel die hier vaak te zien is.

*Río Sierpe, *Bahía Drake (zie p. 208): Via het meest uitgestrekte mangrovegebied van het land komt u bij de westkust van het Osa-schiereiland met lege stranden en ongerept regenwoud.

*Golfo Dulce (zie p. 213): De 'Zoete Golf' is biotoop van dolfinen en andere zeebewoners. Aan de oevers ervan ligt ook het weinig bekende nationale park Piedras Blancas.

Precolumbiaanse periode

9000 v. Chr. Eerste archeologische vondsten op het schiereiland Nicoya. De mensen leven in het begin als jagers en verzamelaars.

2500 v. Chr. De oerbewoners beginnen met het verbouwen van maïs en maniok en vestigen zich permanent.

Vanaf 1000 v. Chr. Er vormen zich drie grote cultuurgebieden in het huidige Costa Rica: de Huetares leven als halfnomaden in het centrum en aan de Caribische kust, hun voorouders kwamen waarschijnlijk uit het Caribische gebied. Het bewerken van steen van de Huetares bereikt een hoog niveau. In het zuiden van het land leven de uit Zuid-Amerika geëmi-greerde Brunecas, een oorlogszuchtig volk dat behalve het vervaardigen van de beroemde stenen bollen ook de kunst van het bewerken van goud beheerst. Pas laat komen de Chorotegas uit Meso-Amerika in het noordwesten het land binnen. Ze vestigen zich op het schiereiland Nicoya. Uit hun noordelijke vaderland brengen ze gecompliceerde pottenbakkers-technieken en jade mee.

Het Spaanse koloniale tijdperk

18-9-1502 Christoffel Columbus landt op het kleine eiland Uvita aan de Caribische kust en noemt het land erachter, in de hoop er kostbaar goud te vinden, 'Costa Rica' (Rijke Kust).

1519 / 1522 Spaanse expedities verkennen vanuit Panama de Pacifische kust; eerste gewapende conflicten met indiaanse bevolking.

1524 Aan de oostkant van de Nicoya-Golf ontstaat een eerste Spaanse nederzetting die echter door de Chorotegas wordt verwoest.

1540 Costa Rica wordt toegevoegd aan de *Audiencia de Guatemala* en van daaruit bestuurd.

1562 De Spanjaarden veroveren het centrale hoogland en beginnen met het bevolken van deze vruchtbare regio. In 1563 wordt Cartago gesticht – tot 1823 hoofdstad van Costa Rica.

17de / 18de eeuw. De provincie Costa Rica leidt een slapend bestaan als onbelangrijke agrarische streek. In het hoogland ontstaan kleine dorpjes, de landbouwmethodes zijn primitief, de Spaanse kroon heeft weinig interesse in deze regio. De inheemse bevolking wordt – in zoverre ze het bloedbad en de door de Spanjaarden meegenomen ziektes heeft overleefd – verplicht tot herendiensten en het beta-

len van tol. Talloze opstanden worden bloedig onderdrukt.

Begin 19de eeuw Een tabakhandelaar brengt een koffieplant mee uit Cuba en zo wordt voor het eerst in Midden-Amerika koffie geteeld.

De onafhankelijke staat

15-9-1821 Het kapitein-generaalschap Guatemala verklaart zich na bloedige gevechten onafhankelijk van Spanje. Zo eindigt ook in Costa Rica het koloniale tijdvak. Er volgen heftige discussies over de politieke toekomst van het

De indiaanse bevolking werd door de Spaanse kolonisatie gedecimeerd.

land: de monarchisten willen aansluiting bij het koninkrijk Mexico, de Republikeinen een onafhankelijke en liberale staat binnen de Centraal-Amerikaanse federatie. De strijd leidt tot een burgeroorlog die in april 1823 bij Cartago ten gunste van de Republikeinen wordt beslist.

1-7-1823 Costa Rica richt samen met Guatemala, El Salvador, Honduras en Nicaragua de Republiek der Verenigde Provincies van Centraal-Amerika op, die echter in 1838 aan separatisme ten onder gaat.

1824 Juan Mora Fernández wordt de eerste president van Costa Rica en neemt in 1825 de eerste grondwet van het land aan.

1835-1842 Tijdens de regeringsperiode van de liberale president Braulio Carrillo Colina komt het tot verstrekkende juridische- en belastinghervormingen, tot groot ongenoegen van de kerk en de conservatieven. Het leidt in september 1835 tot een gewapende opstand ('Guerra de la Liga'). De critici uit Cartago, Heredia en Alajuela verliezen en daarom wordt San José tot nieuwe hoofdstad uitgeroepen.

Standbeeld voor de eerste president van Costa Rica, Juan Mora Fernández, in San José.

1843-1849 President Alfaro Zamora vaardigt een nieuwe conservatieve grondwet uit. Na de hernieuwde machtsovername door de liberalen in 1847 wordt Costa Rica op 30-8-1848 een zelfstandige republiek. De koffieteelt wordt de belangrijkste economische bron van het land.

1849-1859 De populaire president Joan Rafael Mora Porras bereikt het bijna onmogelijke: met een boerenleger verslaat hij op 20-3-1856 tijdens de slag van Santa Rosa de veel sterkere troepen van de Noord-Amerikaanse verove-

raar William Walker die zich tot tiran over heel Midden-Amerika wilde opwerpen. Bij de slag van Rivas in het zuiden van Nicaragua bestormt de jonge soldaat Juan Santamaría met een fakkel het vijandige fort en steekt het in brand. Hij verliest daarbij het leven, maar wordt sindsdien vereerd als nationale held.

1870-1900 Generaal Tomás Guardia Gutiérrez pleegt een staatsgreep en verslaat de machtige aristocratie van de koffiebarons. Met het aanleggen van de spoorlijn naar Puerto Limón wordt het vervoer van koffie sterk vereenvoudigd. De aanleg wordt gefinancierd door de Amerikaanse Minor Cooper Keith die als tegenprestatie de exploitatierechten voor het gebied naast het traject verwerft en daar bananen kweekt. Al snel bloeit de bananenhandel, de United Fruit Company ontstaat en Costa Rica wordt een 'bananenrepubliek'.

1900-1948 Na een economische crisis en een nieuwe militaire coup in 1917 neemt in de jaren '20 de export van koffie en bananen snel toe wat het land relatieve welvaart bezorgt. Na de economische wereldcrisis dalen de prijzen echter, economische en sociale spanningen evenals stakingen zijn het gevolg.

1948-1958 Een omstreden verkiezingsuitslag leidt in 1948 tot een burgeroorlog die José María Figueres Ferrer in zijn voordeel kan beslissen. Hij wordt tot president verkozen, introduceert verstrekkende hervormingen en roept de '2de Republiek' uit met een nieuwe grondwet die o.a. het leger afschaft in 1949.

1958-2006 In een bijna vast ritme wisselen de presidenten van de beide leidende partijen, de sociaal-democratische PLN en de conservatieve PUSC elkaar af. In 1983 roept Costa Rica de ongewapende neutraliteit van het land uit.

2006 Nieuwe president wordt Oscar Arias Sanchez, die dit ambt ook al in 1986 waarnam en in 1987 voor zijn bemiddelingspogingen in het Midden-Amerika-conflict werd onderscheiden met de Nobelprijs voor de vrede.

2007 Via een referendum stemt een krappe meerderheid van Costa Rica toe met een vrijhandelsverdrag met de VS.

2010 Laura Chinchilla Miranda van de PLN wordt de eerste presidente van Costa Rica.

2011 Grensruzie tussen Costa Rica en Nicaragua om het onbewoonde Isla Calero in de San Juan-rivierdelta.

LAND EN VOLK

GEOGRAFIE

Costa Rica is weliswaar begonnen als typische bananenrepubliek, maar staat tegenwoordig bekend als het 'Zwitserland van Midden-Amerika'. Voor natuurliefhebbers is het een land van superlatieven: bijna 26% van het oppervlak valt onder natuurbescherming, meer dan 11% van het territorium staat genoteerd als nationaal park. Daarin leeft een fenomenaal aantal tropische planten en dieren. Bergen en vulkanen met toppen hoger dan 3000 m nodigen uit tot bergtochten. Duizenden kajaksporters worden elk jaar aange trokken door alle bergrivieren. Op het Arenalmeer, dat van vulkanische oorsprong is, blaast een krachtig windje surfers voort. Aan de kust van de Pacific wordt geboardsurft op de lange en hoge golven van Stille Oceaan die hier bepaald niet stil is. Sportvissers uit de hele wereld wagen een kansje tijdens het sportvissen. De leefstijl aan de oostkust is Caraïbisch-los. Met het toerisme verdient het land tegenwoordig meer geld dan met de bananenexport.

Vakantiegangers worden aangetrokken door de honderden prachtige stranden om er te zwemmen onder de tropische zon. Intussen zijn er in Costa Rica steeds meer grote hotelcomplexen. Niettemin bestaat het leeuwendeel van de accommodatie in Costa Rica uit kleine, particuliere hotels of pensions. Alles tezamen genomen biedt het kleine land ideale omstandigheden voor een grote vakantie.

Maar dat niet alleen: Costa Rica behoort al decennialang tot de politiek en economisch meest stabiele landen van Latijns-Amerika. En dat geheel en al zonder leger, want dat werd in 1948 afgeschaft. Het opleidingsniveau van de

autochtonen telt internationaal mee, het percentage analfabeten ligt met 4% niet hoger dan bijvoorbeeld in de USA. 'Costa Rica heeft meer leraren dan soldaten' zeggen de autochtonen met trots in hun stem. Deze zeer gastvrije en openhartige mensen heten jaarlijks circa 1,2 miljoen bezoekers uit het buitenland welkom.

Landschappelijke indeling

Met 51.100 km² is Costa Rica, de 'Rijke Kust', nauwelijks groter dan Zwitserland, waarmee het vaak wordt vergeleken. De circa 4,2 miljoen inwoners, dat zijn er 82 per km², vormen etnisch een relatief homogene groep (94% blanken en mestiezen) en leven in een staat die qua landschap zeer heterogeen is. In het noorden vormt de Río San Juan een groot deel van de 300 km lange grens met Nicaragua, in het zuiden en zuidoosten grenst Costa Rica aan Panama. Op het territorium van beide landen ligt grensoverschrijdend het enorme nationale park La Amistad. In het oosten vormt de meer dan 200 km lange kust van de Caribische Zee een natuurlijke grens, in het westen is dat de meer dan 1000 km lange kust van de Stille Oceaan.

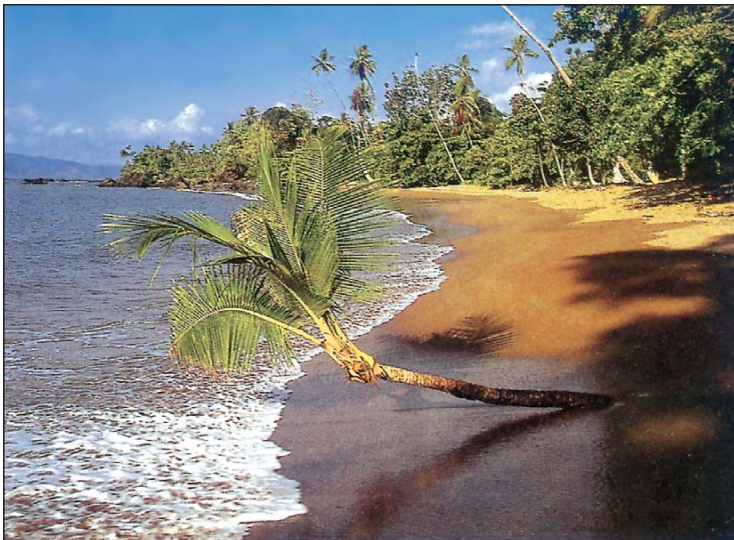
Topografisch laat Costa Rica zich opdelen in drie grote delen: in *cordilleras* (bergketens) van vulkanische oorsprong, in het uit aangeslibd land bestaande Caribisch Laagland en in het Zuidelijk Bergland.

De ketens van de cordilleras

De cordilleras lopen van noordwest naar zuidoost en bestaan uit vier bergketens. De Cordillera de Guanacaste strekt zich uit tussen de grens met Nicaragua en het Arenalmeer, en heeft als rugwervel de vulkaan Tenorio (1916 m), Rincón de la Vieja (1896 m), Orosi (1487 m) en Arenal (1633 m).

De Cordillera de Tilarán bevat onder meer het drukbezochte nevelwoudre-

Links: Waterval in het regenrijke nationale park Rincón de la Vieja.

servaart Monteverde en bereikt hoogten van maximaal 1500 m.

De Cordillera Central, 70 km lang, loopt omhoog naar het hoogste punt, de op dit moment slapende Volcán Poás (2704 m), maar bezit ook nog verschillende dode vulkanen. In een deelgebied van de Cordillera Central, de Meseta Central (centrale hoogvlakte), liggen op een hoogte tussen 1000 en 1500 m de vier grootste steden van het land: San José, Alajuela, Cartago en Heredia.

De Cordillera de Talamanca ten slotte, een plooiingsgebergte zonder vulkanen, heeft de hoogste top van Costa Rica. De bergen van deze cordillera, die hoger zijn dan 3000 m, worden ruimschoots overtroffen door deze Cerro Chirripó (3820 m). De Talamanca-Cordillera wordt van de Cordillera de Tilarán gescheiden door de dichtbevolkte Meseta Central.

Boven: Costa Rica biedt eindeloze stranden (Osa-schiereiland / Pacific). Rechts: Door de grote hoeveelheid jaarlijkse neerslag zijn er weelderige tropische regenwouden ontstaan.

Het Caribisch Laagland

Het centrum van de Región Atlántico wordt gekarakteriseerd door grote bananenplantages. In het noorden en westen liggen talloze lagunes en moerassen, zoals bijvoorbeeld het nationale park Tortuguero.

Langs de zuidelijke kust van de Caribische Zee liggen fraaie stranden en bezienswaardige natuurparken zoals Gandoca-Manzanillo en het nationale park Cahuita.

In het zuidoosten, aan de grens met Panama, vindt u in het 'megapark' La Amistad nog grotendeels ongerept oerwoud. Meer naar het westen liggen aangrenzend vlakke en ondoordringbare wouden.

De regio van de Stille Oceaan

Het derde grote gebied van Costa Rica, de regio van de Stille Oceaan in het westen, wordt in de noordelijke helft bepaald door grote weidevelden. Hier liggen het historisch belangrijke nationale park Santa Rosa en de brede

laagvlakte van de Río Tempisque die voor het land van vitaal belang is. In het zuidwesten ligt aansluitend het droge Península de Nicoya met brede dalen en een paar tot 1000 m hoge heuvels. In de centrale Pacificregio wordt de laagvlakte langs de kust richting zuiden zeer smal en loopt in het uiterste zuiden uit in het Península de Osa. Hier, in het Pacificse zuiden van Costa Rica liggen rond de havenstad Golfito grote bananplantages op de plaats waar ooit primair woud groeide. Nog overwegend ongerept daarentegen is de natuur in het nabijgelegen nationale park Piedras Blancas en in het nationale park Corcovado op het schiereiland Osa, waarvan de biodiversiteit – de veelvoud aan dieren- en plantensoorten – wereldwijd zijn gelijke niet kent.

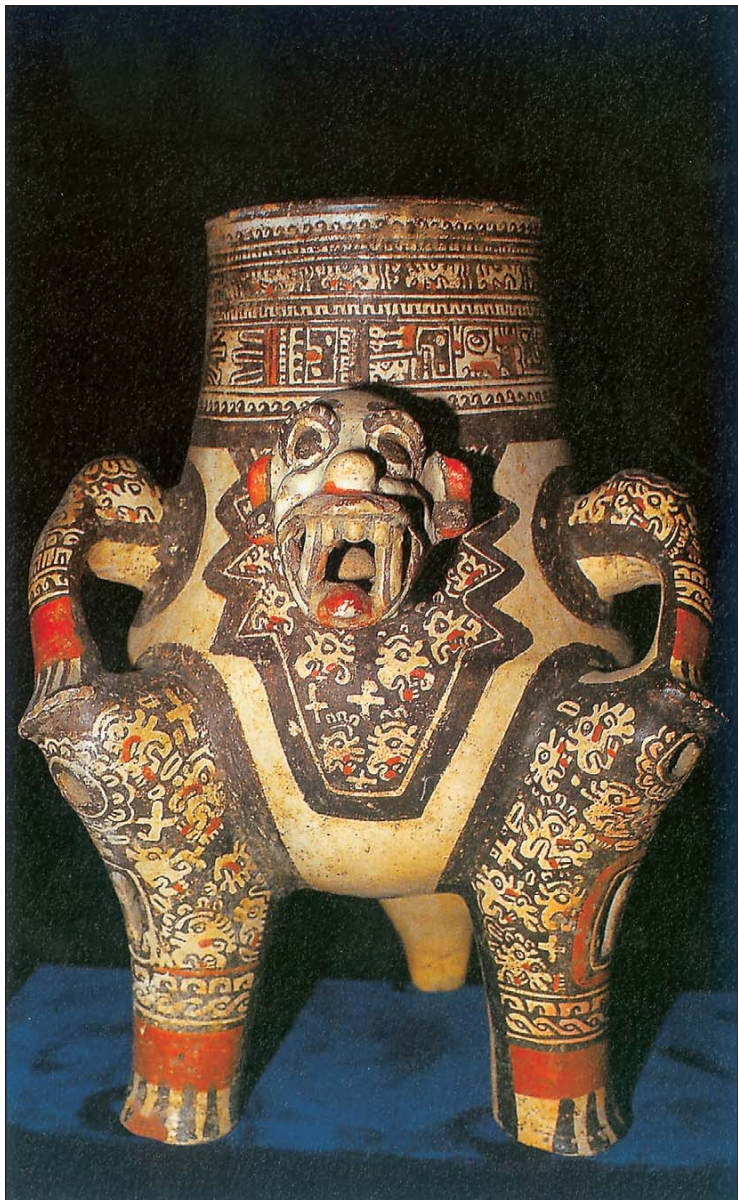
Klimaat

De mensen in Costa Rica kennen niet vier, maar slechts twee seizoenen: de regen- en de droogtetijd. De droogtetijd, die de autochtonen *verano* (zomer) noemen, loopt van december tot april en

heeft meestal maar één of twee regendagen per maand. De regentijd (*invierno* winter) duurt van mei tot november. Regenbuien, die vooral in de maanden september en oktober veel voorkomen, leveren het grootste deel van de jaarlijkse neerslag. Langs de Atlantische kust betekent dit vaak 20 regendagen per maand, het moessonklimaat aan de Pacificse kust kent weliswaar minder regendagen, maar gaat gepaard met zeer krachtige buien (*aguaceros*). Costa Rica behoort overigens tot de tien landen op aarde met de meeste regen.

De temperaturen aan de kust schommelen meestal tussen 20°C 's nachts en 30-35°C overdag. In San José en in de regio Alajuela is het daarentegen het hele jaar door *primavera eterna* (eeuwige lente). Hier wordt het 's nachts zelden kouder dan 15°C, overdag zelden warmer dan 26°C. Een uitzondering vormen de toppen van de vulkanen, waar het – vooral 's nachts en op bewolkte middagen – zeer koud wordt.

De hoeveelheid neerslag verschilt enorm binnen Costa Rica: valt in San José met circa 2000 mm jaarlijks het

drievoudige van het Midden-Europese gemiddelde, zo valt in de Caribische havenstad Puerto Limón bijna 4000 mm. In enkele, als nationaal park beschermde regenwoudregio's, valt zelfs de dubbele hoeveelheid.

GESCHIEDENIS

Precolumbiaanse culturen

Ongeveer 14.000 jaar geleden verschenen de eerste mensen in Midden-Amerika. Ze hielden zich in leven door te jagen en te verzamelen. Toen ze zich permanent vestigden in Costa Rica en zich wijdden aan akkerbouw, plantten ze – in landbouwgemeenschappen – maïs, yukka, chilipepers, bonen, avocado's, kruiden en vruchten.

De migratiebewegingen van de indiaanse volken van noord naar zuid en omgekeerd gingen echter door: de *Chibcha* drongen vanuit de Columbi-aanse Andes Costa Rica binnen, de *Circumcariben* kwamen uit de regio van het huidige Venezuela en stammen uit Mexico trokken naar de regio Guanacaste en Nicoya. De invloed van deze Zuid-Amerikaanse volken bereikte 3000-5000 jaar geleden een hoogtepunt. Er ontstonden sociale structuren: een *cacique* leidde als opperhoofd een stam, hoofden leidden een dorp. Functies en bezit werden in matriarchale lijn doorgegeven. Langzaam ontstond er een religie met goden, sjamanen, medicijnmannen en priesters. Er werden handelspaden aangelegd en er ontstonden markten. Daar vonden fijn gedecoreerd aardewerk en geslepen stenen beeldjes hun afnemers. Kunstenaars maakten kostbare sieraden uit jade, obsidiaan en goud.

Waarschijnlijk nog voor het begin van de Christelijke jaartelling ontstonden de tot op de dag van vandaag raadselachtige *esferas de piedra*: gladde ste-

nen bollen uit graniet of basalt in verschillende afmetingen (tussen 6 cm en 2,40 m doorsnede). Ze zijn in het hele land te vinden en fungeerden mogelijk als markeringen voor astronomisch onderzoek. Daarin waren Meso-Amerikaanse volken, zoals de Maya zeer ver gevorderd. Volgens schattingen van antropologen leefden er voor de komst van de Spanjaarden circa 20.000-30.000 mensen in het gebied van het huidige Costa Rica.

Verovering en koloniale periode

In september 1502 zeilde Christoffel Columbus (1451-1506) op zijn vierde en laatste reis langs de Atlantische kust van Midden-Amerika. Op het kleine, rotsige eiland Isla Uvita, bij de huidige havenstad Puerto Limón, ging hij aan land, verkende van daaruit twee weken lang het vasteland en zocht contact met de oorspronkelijke bevolking. In zijn verslag aan de Spaanse koning Karel V noemde hij zijn ontdekking *Costa Rica y Castillo de Oro*: rijke kust en gouden burcht. Bij deze naam was vooral de wens de vader van de gedachte, want de daaropvolgende drie eeuwen was Costa Rica een arm land.

Columbus had officieel de zeeroute naar India willen vinden (er bestaan andere theorieën), maar ook is mogelijk dat hij op zoek was naar Eldorado, het legendarische goudland. Columbus had daarmee uiteindelijk geen geluk, maar zijn opvolgers gaven niet op. Ongeveer 20 jaar later organiseerde Pedro Arias de Avilla, gouverneur van Panama, een – weinig gememoreerde en weinig succesvolle – expeditie naar Costa Rica. Veel enthousiaster klinken de berichten die de Castilianen Hernan Ponce de León, Juan de Castañeda en Gaspar de Espinoza, zes jaar later verspreidden over hun zeiltocht langs de kust van de Pacific, tussen Panama en de Golf van Nicoya.

De Spaanse conquistadores bleven meerdere weken in het gebied van de

Links: Aardewerken pot in precolumbiaanse traditie (Jademuseum, San José).

Chorotega-indianen, lieten daar naar men zegt meer dan 30.000 heidense zielen dopen en trokken verder naar het gebied van het huidige Nicaragua. De indianen aldaar drongen de mannen echter weer snel terug naar het zuiden.

De eerste kolonisten

Nadat de Spaanse koning het centrale bestuur over Midden-Amerika had overgedragen aan het algemene gezag van het kapitein-generaalschap in Guatemala (*Audiencia de Guatemala*), scheidde hij in 1540 Costa Rica van Panama en zette hij zich in voor de kolonisatie van het land wat in eerste instantie enkele decennia op zich liet wachten. De daadwerkelijke verovering van de regio werd vertraagd door het tropische klimaat waaraan de Spaanse ridders niet gewend waren, diverse ziektes, de

bijna ondoordringbare oerwoudvegetatie en de inmiddels weinig vriendelijk gezinde indianen.

Pas toen Juan de Cavallón in 1561 met soldaten en kolonisten de Meseta Central binnentrok en graan, runderen en paarden meenam, keerde het tij ten gunste van de Spanjaarden. In 1564 stichtten ze de hoofdstad *Cartago* op de plaats van een voormalig indiaans dorp.

La encomienda

Op de soldaten en kolonisten volgden missionarissen van de franciscanen- en dominicanen-orde. Er werden kerken gebouwd en er ontstonden kleine dorpjes en groepen boerderijen. Net als in de andere Latijns-Amerikaanse koloniën voerden de Spanjaarden al snel de *encomienda* in. Dit systeem permitteerde superieuren, meestal adellijke kolonisten, goedkoop akkerland te verwerven en voor het bewerken ervan indische slaven te houden. De slaven hadden op hun beurt – hoe nobel! – recht op een christelijke opvoeding door de missionarissen. Gewone kolonisten moes-

Boven: Op 12-10-1492 betrad Columbus het Bahama-eiland Guahani. Rechts: Sir Francis Drake, zeerover in dienst van Engeland.

ten hun land daarentegen zelf bewerken.

Tijdens de slavenjacht van de Spanjaarden werden talloze indianen gedood, anderen vluchtten naar het onherbergzame achterland. Een deel van de gevangenen werd verkocht aan Guatemala of Zuid-Amerika, een aanzienlijk deel stierf door de wreedheid van de conquistadores of aan ziektes die de blanken hadden geïmporteerd. Men schat dat de helft van de oorspronkelijke bevolking van Costa Rica de eerste eeuw van de Spaanse heerschappij niet overleefde.

De kolonie Costa Rica ontwikkelde zich slechts langzaam. Schuldig daaraan waren ook de vele overvallen van Engelse piraten als Sir Francis Drake of Mansfield en Morgan. Vanuit het noorden vielen de Nicaraguaanse *Misquito*-indianen steeds opnieuw binnen en het aantal arbeidsgeschikte indianen nam nog meer af. Bovendien bleven de verwachte bodemschatten als goud en zilver uit. Costa Rica was weinig aantrekkelijk voor de Spaanse kolonisten. 300 jaar na het begin van de kolonisatie leefden er slechts circa 50.000 mensen in de provincie Costa Rica, het grootste deel daarvan mestiezen, dus een mengeling van blanken en indianen, daarnaast een paar duizend blanken en indianen. Buiten het centrale hoogland was het land bijna onbevolkt.

Het ging beduidend beter met Costa Rica toen in 1812 de grondwet van Cadíz werd aangenomen. Daardoor werd de *encomienda* afgeschaft en het recht op scholing, de liberalisering van de handel, tien jaar vrijstelling van handelsbelasting evenals persvrijheid ingevoerd. De handel bloeide op, er werden scholen en kranten opgericht en eigen initiatief van de autochtonen werd ondersteund.

De onafhankelijkheid

Anders dan bijvoorbeeld Mexico hoefde Costa Rica niet te strijden voor

zijn onafhankelijkheid. Die kreeg ze automatisch door de *Declaración de la Independencia* van Guatemala op 15 september 1821. De politici in Cartago hoorden dat echter pas een maand later en vormden daarop een provisorische regering (*junta*) uit afgevaardigden van de grootste nederzettingen van het land. Er stonden twee mogelijkheden ter discussie: of als autonome staat toe te treden tot de Republiek der Verenigde Provincies van Centraal-Amerika (samen met Guatemala, Honduras, El Salvador en Nicaragua) of zich aan te sluiten bij het monarchistische Mexico. De overwegend uit Republikeinen bestaande afvaardigingen van de steden Alajuela en San José stemden voor de federatie, de monarchisten uit Heredia en Cartago voor de latere keizer van Mexico, *Itúrbide*.

Omdat de meningsverschillen niet vreedzaam konden worden opgelost, kwam het tot een burgeroorlog. Die werd echter heel snel, op 5 april 1823, tijdens de Slag bij de Volcán Irazú ten gunste van de Republikeinen beslecht. Tegelijkertijd riepen de overwinnaars

San José uit tot nieuwe hoofdstad van het land. Deze verandering werd echter pas in 1835, tijdens de *Guerra de la liga*, een andere korte burgeroorlog, definitief vastgelegd toen de troepen van San José die van de drie vijandelijke buursteden in september van dat jaar op het slagveld overwonnen. Weliswaar bleef Costa Rica in eerste instantie lid van de Republiek der Verenigde Provinciën van Centraal-Amerika, maar het land voldeed in de verste verten niet aan de eisen die werden gesteld. De president van Costa Rica, Braulio Carrillo Colina, voerde een zeer eigenzinnige politiek en trad in 1838 uiteindelijk uit het verbond. Toen hij zich in 1841 echter tot dictator uitriep en de regering ontbond, gingen de republikeinen een verbond aan met de voormalige president van de federatie, de Honduraan Francisco Morazán en verdreven Carrillo. Morazán nam de macht over, integreerde Costa Rica opnieuw in het

bondgenootschap, maar werd na zes maanden eveneens door een revolutie uit de macht ontzet en geëxecuteerd.

De triomftocht van de koffie

Een paar jaar later kwam de situatie tot rust: in 1848 werd de *República de Costa Rica* uitgeroepen. Koffiebaron Juan Rafael Mora Porras nam elf jaar lang de staatszaken van het land waar. Tijdens zijn regeringsperiode nam de koffieteelt een hoge vlucht die vervolgens decennialang de economie zou bepalen. In de Meseta Central ontstonden grote plantages, waarop eersteklas hooglandkoffie groeit. De begininvesteringen werden gefinancierd door goudvondsten bij Alajuela en door Britse banken.

Een kleine groep welgestelde, zeer commerciële, maar ook zeer gierige boeren kocht of nam door gewetenloze zakenhandel talloze kleine boeren hun land af en vergaarde zo enorm veel grond. Dat leidde ertoe dat vanaf dat moment niet meer burgers uit alle lagen van het volk de politiek van Costa Rica

Boven: Koffieplantage, illustratie uit 1907. Rechts: Juan Santamaría, de nationale held van Costa Rica.

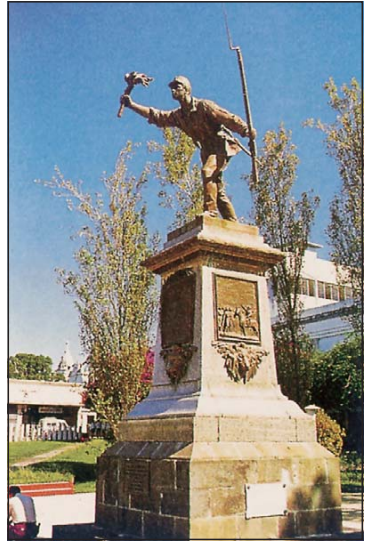

bepaalden, maar de grootgrondbezitters en de rijke koffiehandelaren. De *aristocracia cafetalera* liet de tot seizoensarbeiders (*peones*) gedegradeerde kleine boeren nog meer verarmen. Ze bracht in 1860 zelfs president Mora Porras ten val die een nationale bank ter financiering van gunstige kredieten voor kleine boeren had willen oprichten.

Onder de heerschappij van de koffiearistocratie maakte het land een enorme economische bloei mee. Er werden wegen aangelegd, scholen en ziekenhuizen gebouwd, er kwamen drukke havensteden. San José ontwikkelde zich van een landelijke kleine stad tot een goed onderhouden middelgrote stad en overal schoten deftige herenhuizen uit de grond op de koffie-finca's. Deze trend hield aan tot aan de eeuwwisseling, maar werd kort onderbroken door een eigenzinnig intermezzo van de US-Amerikaanse zeerover en slavenhandelaar William Walker.

De William-Walker-episode

Nadat liberale politici in 1855 tijdens de Nicaraguaanse burgeroorlog die was ontvlamd tussen conservatieven en liberalen, William Walker met zijn 300 *filibusteros* (piraten-soldaten) te hulp hadden geroepen, benoemde de Amerikaan zichzelf tot president van het land. Als een van zijn eerste ambtsverrichtingen voerde hij de slavernij opnieuw in. Toen William Walker in maart van het jaar 1856 Guanacaste binnenmarcheerde, kreeg de Costaricaanse president Porras tijdens een *campana nacional* binnen de kortste keren een provisorisch leger uit vrijwilligers op de been. In een slag in de buurt van de hacienda Santa Rosa in het huidige nationale park Santa Rosa dwongen Porras' troepen Walker eerst tot terugtrekken en omsingelden hem daarop bij Rivas. Juan Santamaría, een jonge tamboer uit Alajuela, stak met een fakkel de vesting van Walker in brand en veroorzaakte daarmee diens vlucht. Santamaría

kwam daarbij weliswaar om, maar werd onsterfelijk als nationale held.

Bananen en spoorwegen

Bananen ontwikkelden zich in de tweede helft van de 19de eeuw tot de tweede pijler onder de Costaricaanse economie. De opbloei van de bananenhandel was onscheidbaar verbonden met het uitbouwen van het spoorwegnet. President Tomás Guardia (1870-82) begon met behulp van kredieten van Britse banken met het aanleggen van een spoorlijn van San José naar Puerto Limón aan de Atlantische kust. Doel van deze lijn was om het verschepen van koffie naar Europa met drie maanden te verkorten. Tot dan toe hadden de zakken met bonen de lange weg via Puntarenas naar Chili en vervolgens om Kaap Horn naar Europa moeten afleggen.

Het aanleggen van het 160 km lange traject bleek buitensporig moeilijk: in totaal werden 4000 arbeiders het slachtoffer van malaria en gele koorts uit de oerwouden en moerassen. Na een jaren-

Democratie en moderne tijd

lange gedwongen pauze nam de US-Amerikaan Minor Cooper Keith de leiding van het project over. Zijn oom Henry Meiggs had al naam gemaakt als ingenieur van de beroemde Andespoorlijn in Peru. Keith wist van de regering de toezegging te krijgen dat de vele duizenden hectaren land die tijdens het omkappen van het oerwoud voor de spoorbaan waren ontstaan, te kunnen benutten voor het telen van bananen. Nadat hij het traject in 1890 had voltooid met behulp van 1000 uit Jamaica meegenomen Afro-Caribische arbeiders die sterker dan blanken bleken te zijn, stelde hij de zwarte Jamaicanen opnieuw te werk in de plantages. In 1899 werd de US-Amerikaanse *United Fruit Company* (UFC) opgericht die decennialang de economie en politiek van Costa Rica zou bepalen.

De periode tussen 1880 en 1940 werd gekenmerkt door conflicten tussen grootgrondbezitters, rijke handelaren, de adel en de kerk aan de ene kant en liberale regeringen aan de andere kant. In de jaren tachtig van de 19de eeuw vaardigde president Bernardo Soto wetten uit die kerk en staat langdurig zouden scheiden: het scholingsmonopolie van de clerus werd opgeheven, de katholieke universiteit Santo Tomás gesloten evenals het burgerlijk huwelijk ingevoerd en de begraafplaatsen werden voortaan door de staat beheerd. Daarvoor al had men de algemene leerplicht ingevoerd en nationale opleidingsprogramma's gestart voor technici en andere geschoolde krachten. Costa Rica maakte nu een regelrechte moderniseringsgolf mee. Er werden elektriciteitscentrales gebouwd, het postsysteem uitgebreid en een telefoonnet aangelegd, de Atlantische spoorlijn werd voltooid, het algemeen kiesrecht voor mannen ingevoerd en in San José lieten de stadsbesturen een grote Nationale Biblio-

Boven: Deze oude locomotief is een relict uit de spoorwegwerken uit de 19de eeuw. Inmiddels werd het treinverkeer opgeheven. Rechts: Vrouwen en kinderen in het centrale hoogland, waar de bevolkingsdichtheid 10 tot 15 keer groter is dan aan de kust.

theek en een prachtig Nationaal Museum bouwen.

Partijen en vakbonden

Deze periode zag zich echter ook gesteld voor problematische beslissingen. Om de positie van de kleine boeren te versterken tegenover de koffiëaristocratie, werden immense gebieden van het land ontgonnen en veranderd in akkerland. De bevolking groeide sterk, steeds meer immigranten uit Europa kwamen het land binnen. Na diverse woelige jaren met een militaire coup en een schrikbewind ontstonden uiteindelijk in de dertiger jaren van de 20ste eeuw politieke partijen en vakbonden die bijvoorbeeld tijdens een algemene staking in 1934 de mensonterende arbeidsomstandigheden van de United Fruit Company aan de kaak stelden. De regering van Angel Calderón Guardia (1940-44) kwam er niet onderuit om een achturige werkdag, een *salario mínimo* (minimumloon), het recht op lidmaatschap van een vakbond en een sociaal verzekeringsstelsel in te voeren. Deze her-

vormingen werden voortaan als *calderonismo* aangeduid.

Toen de conservatieve oppositie in 1947 opriep tot een algehele staking en een paar successen kon boeken tegen de regering, nam de tot dan toe duidelijke meerderheid van de liberalen in het volk af. Na de nieuwe verkiezingen in 1948 verweten de partijen elkaar verkiezingsfraude. Het kwam tot een burgeroorlog (*Guerra de la liberación*). Op 18 april 1948 dwong de oppositie onder leiding van de uit de koffiëaristocratie afkomstige José Figueres Ferrer de liberalen definitief door de knieën te gaan: Calderón vluchtte naar Nicaragua.

Verrassend, en voor zijn aanhangers in de koffiëadel onbegrijpelijk, drukte Figueres de gelijkstelling van de zwarten (die hem in de burgeroorlog hadden gesteund) door, voerde het algemene kiesrecht in en nationaliseerde de banken. Om de macht van de koffiëbarons definitief te breken, schafte Figueres datzelfde jaar in een beroemd geworden redevoering voor het huidige Nationale Museum, het toenmalige hoofdkwartier